

Lounais-Suomen meriklusteri 2019

Tapio Karvonen, Tuomas Ranti ja Mikko Grönlund
Turun yliopiston Brahea-keskus

Meriklusteri Lounais-Suomessa

- Erityispiirteet
 - Meriteollisuuden suurin keskittymä
 - Suuret uudisrakennustelakat Turussa ja Raumalla, korjaustelakka Naantalissa, telakat myös Uudessakaupungissa ja Salon Teijossa
 - Paljon verkostoon kuuluvia yrityksiä: suunnittelutoimistoja, konepajoja, laitevalmistajia sekä osa- ja kokonaistoimittajia
 - Offshore-toimintaa Porissa
 - Suomen ja Ruotsin välisen autolauttaliikenteen ja merikuljetusten painopistealue
 - Viisi isoa satamaa: Rauma, Naantali, Pori, Uusikaupunki ja Turku
 - Kaikki päätoimialaryhmät hyvin edustettuina, samoin myös julkinen sektori (koulutus ja tutkimus, Merivoimat, Rajavartiolaitos, VTS Finland)

Lounais-Suomen meriklusterin taloudelliset tunnusluvut 2017

- Huomioitavaa

- Luvut perustuvat Suomeen rekisteröityjen yritysten kaupparekisteriin toimittamiin tilinpäätöstietoihin, jotka on hankittu Orbis-tietokannasta
- Luvuissa esitetään merisektorin eli yritysten merellisten liiketoimintojen tunnusluvut. Merisektorin osuus on Turun yliopiston Brahea-keskuksen tuottamaan tietoa, joka perustuu osin toimiala-luokitukseen, osin aiempiin haastattelu- ja kyselytutkimuksiin.
- Luvuissa ovat mukana ne yritykset, joiden kotipaikka on Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnissa sekä muutamat sellaiset isot yritykset, joilla on merkittävää toimintaa Lounais-Suomessa, vaikka kotipaikka on jossain muualla Suomessa.
- Luvuissa ovat mukana ne yritykset, jotka ovat toimittaneet tilinpäätöstietonsa kaupparekisteriin. Lounais-Suomessa on lisäksi muita meriklusterissa toimivia pieniä, pääosin mikroyrityksiä noin 300.

Meriklusterin taloudelliset tunnusluvut 2017

Meriklusterin päätoimialaryhmät	Koko Suomi			Lounais-Suomi		
	Yritysten lukumäärä	Merisektorin osuus		Yritysten lukumäärä	Merisektorin osuus	
		Liikevaihto (1 000 euroa)	Henkilöstö- määrä		Liikevaihto (1 000 euroa)	Henkilöstö- määrä
Meriteollisuus	1066	8 329 200	29 000	383	2 313 600	7 890
Varustamot ja muut merenkulkuelinkeinot	352	3 617 400	12 750	82	743 400	2 310
Satamatoiminnot	284	1 380 800	6 200	57	177 200	960
Muut meriklusteria palvelevat toiminnot	175	309 400	1 550	55	50 000	290
Yhteensä	1 877	13 636 800	49 500	577	3 284 200	11 440

Mukana luvuissa ovat Suomeen rekisteröidyt osakeyhtiömuotoiset yritykset, jotka ovat toimittaneet tilinpäätöstietonsa kaupparekisteriin.

Lähde: Ranti, T., Grönlund, M. & Karvonen, T.
Turun yliopiston Brahea-keskus 2019

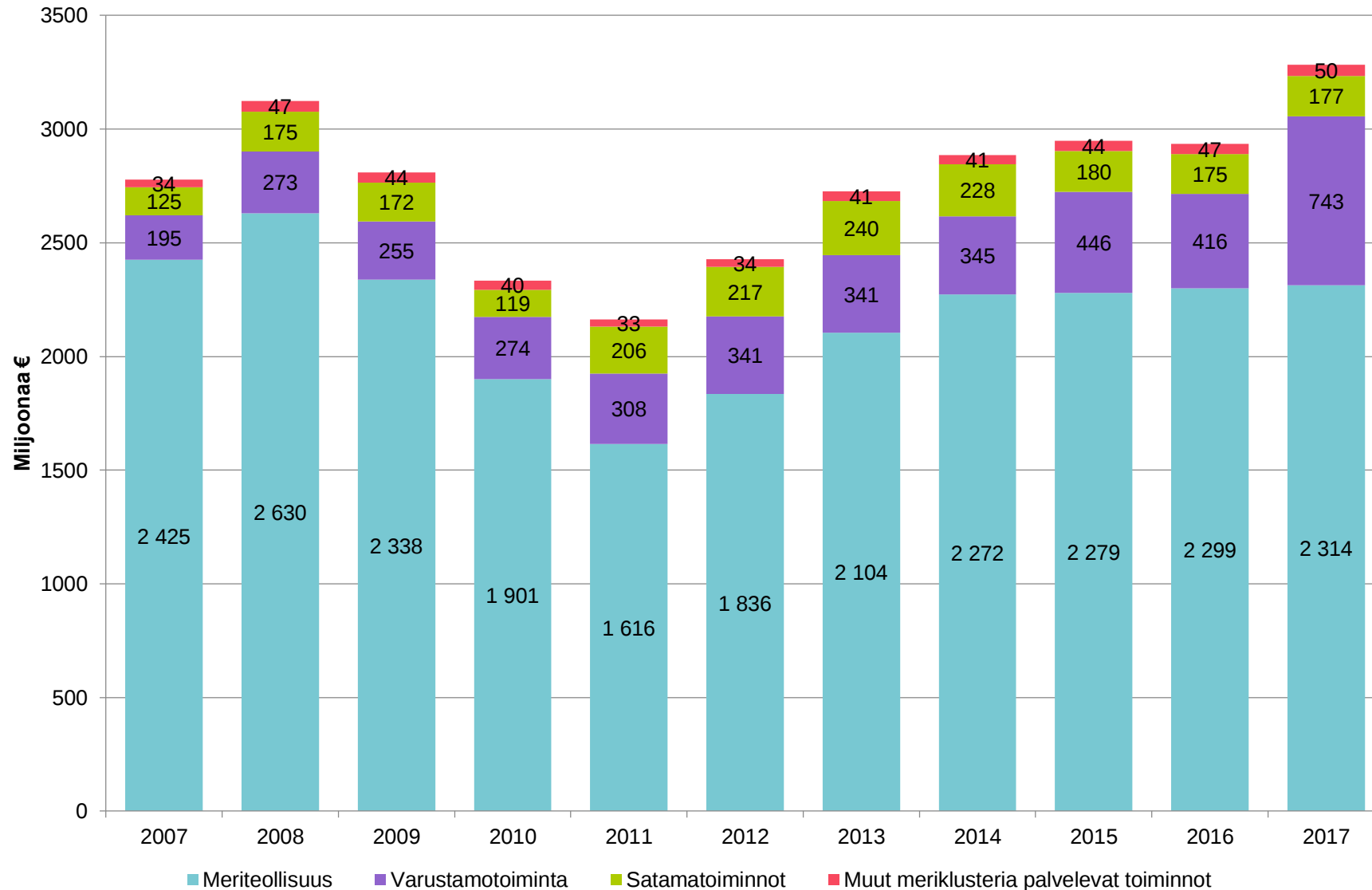
Meriklusterin taloudelliset tunnusluvut 2017

Meriklusterin päätoimialaryhmät	Varsinais-Suomi			Satakunta		
	Yritysten lukumäärä	Merisektorin osuus		Yritysten lukumäärä	Merisektorin osuus	
		Liikevaihto (1 000 euroa)	Henkilöstö- määrä		Liikevaihto (1 000 euroa)	Henkilöstö- määrä
Meriteollisuus	309	1 801 100	5 980	74	512 500	1 900
Varustamot ja muut merenkulkuelinkeinot	69	728 400	2 200	13	15 000	100
Satamatoiminnot	41	80 000	290	16	97 300	670
Muut meriklusteria palvelevat toiminnot	40	27 400	120	15	22 600	170
Yhteensä	459	2 636 800	8 590	118	657 400	2 850

Mukana luvuissa ovat Suomeen rekisteröidyt osakeyhtiömuotoiset yritykset, jotka ovat toimittaneet tilinpäätöstietonsa kaupparekisteriin.

Lähde: Ranti, T., Grönlund, M. & Karvonen, T.
Turun yliopiston Brahea-keskus 2019

Lounais-Suomen meriklusteri 2007–2017

Huomioita:

- Kaikkien vuosien osalta luvut eivät perustu yhtä tarkkaan yritysaineistoon
- V. 2017 yritysjoukkoa tarkennettiin ja mukaan otettiin muutamia yrityksiä, joiden kotipaikka on muualla, mutta joilla on merkittävää liiketoimintaa Lounais-Suomessa
- V. 2017 tarkennettiin myös kertoimia, joilla merisektorin osuus yrityksen liikevaihdosta lasketaan

Lähde: Ranti, T., Grönlund, M. & Karvonen, T. Turun yliopiston Brahea-keskus 2019

Lounais-Suomen meriklusteri yhteensä

577

Yritysten määrä

3,3 mrd. €

Liikevaihto

11 440

Henkilöstö

31 %

Yrityksistä
Lounais-Suomessa

24 %

Liikevaihdosta syntyy
Lounais-Suomessa

23 %

Henkilöstöstä
Lounais-Suomessa

Lounais-Suomen meriteollisuus

383

Yritysten määrä

2,3 mrd. €

Liikevaihto

7 890

Henkilöstö

36 %

Yrityksistä
Lounais-Suomessa

28 %

Liikevaihdosta syntyy
Lounais-Suomessa

27 %

Henkilöstöstä
Lounais-Suomessa

Lounais-Suomen merenkuluelinkeinot

82

Yritysten määrä

740 milj. €

Liikevaihto

2 310

Henkilöstö

23 %

Yrityksistä
Lounais-Suomessa

21 %

Liikevaihdosta syntyy
Lounais-Suomessa

18 %

Henkilöstöstä
Lounais-Suomessa

Lounais-Suomen satamatoiminnot

57

Yritysten määrä

177 milj. €

Liikevaihto

960

Henkilöstö

20 %

Yrityksistä
Lounais-Suomessa

13 %

Liikevaihdosta syntyy
Lounais-Suomessa

15 %

Henkilöstöstä
Lounais-Suomessa

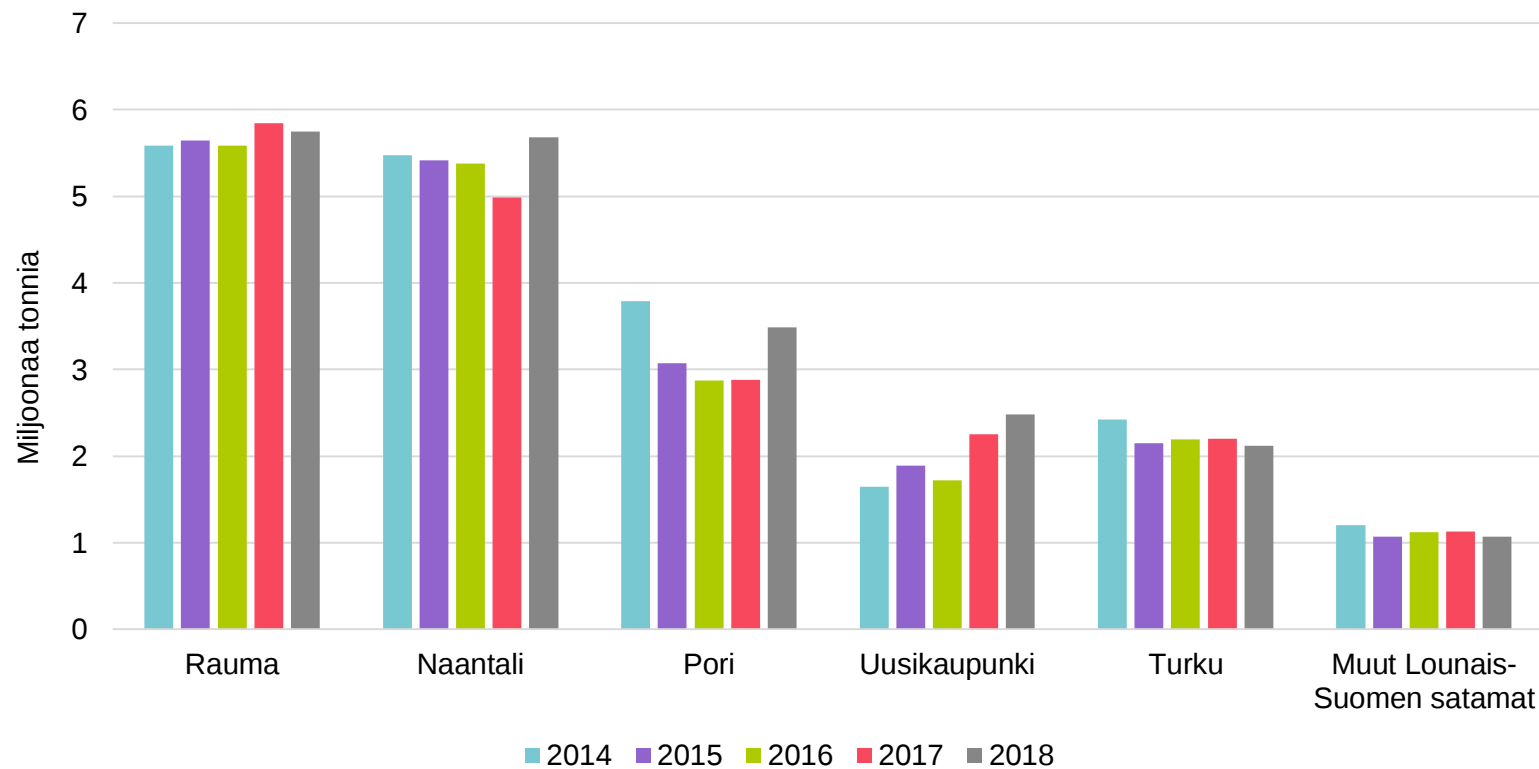
Suurimmat meriklusterikunnat Lounais-Suomessa

Kunta	Yritysten lukumäärä
Turku	171
Rauma	64
Naantali	42
Raisio	38
Kaarina	34
Parainen	34
Pori	27
Uusikaupunki	24
Salo	22
Kemiönsaari	15
Muut	101
Yhteensä	577

Yritykset ovat listassa vain yhdessä kunnassa kotipaikkansa mukaisesti. Joillakin yrityksillä on toimipisteitä useammassa kunnassa.

Luvuissa ovat mukana ne yritykset, jotka ovat toimittaneet tilinpäätöstietonsa kaupparekisteriin. Kunnissa on lisäksi muita meriklusterissa toimivia pieniä, pääosin mikroyrityksiä.

Ulkomaan merikuljetukset Lounais-Suomen satamien kautta 2014–2018

Muut Lounais-Suomen ulkomaan liikenteen satamat ovat Eurajoki, Förby, Kemiö, Merikarvia, Parainen, Salo ja Taalintehdas (kaikissa ei jokaisena vuonna ole ulkomaan liikennettä)

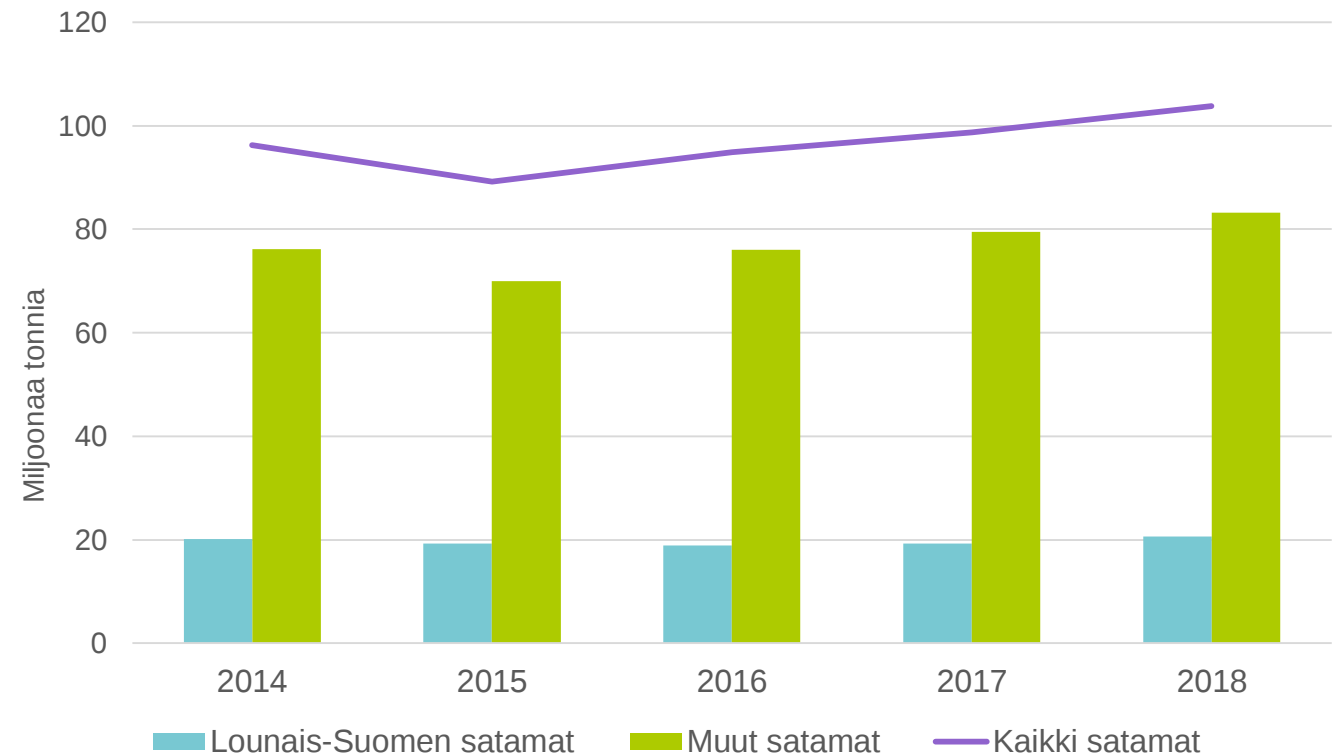
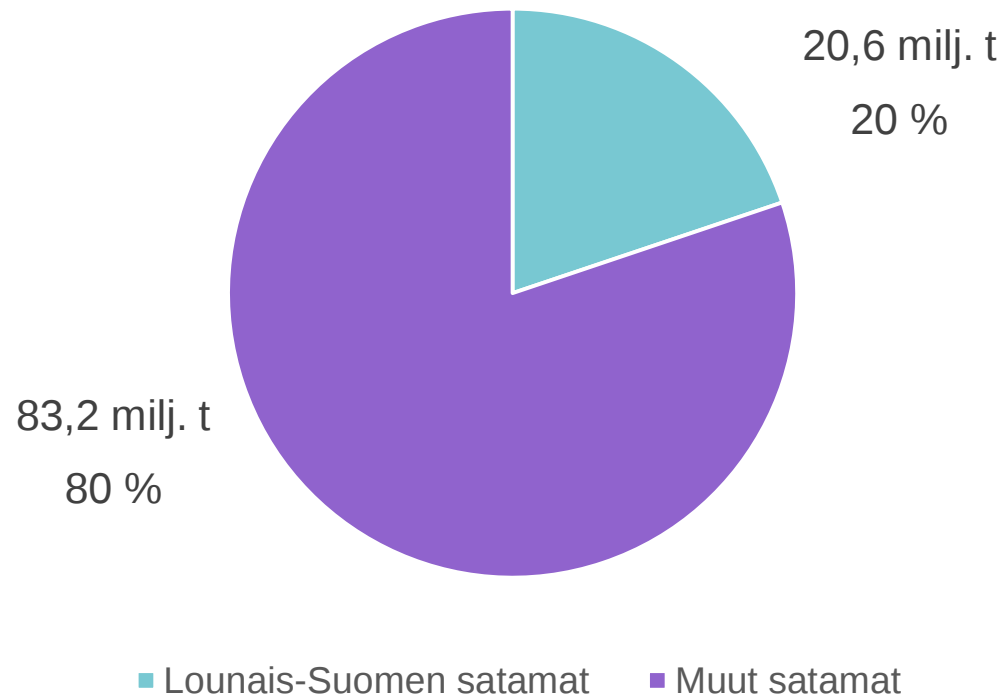
Uudenkaupungin sataman liikenteen vahva kasvu johtuu autotehtaan tuotannon kasvusta.

Porin sataman isojen vaihtelujen syynä ovat kivihiilen käsittelymäärien heilahtelut.

Naantalin v. 2017 ja 2018 isot muutokset perustuvat ennen muuta Nesteen öljyjalostamon liikenteessä tapahtuneisiin muutoksiin.

Lähde: Traficom

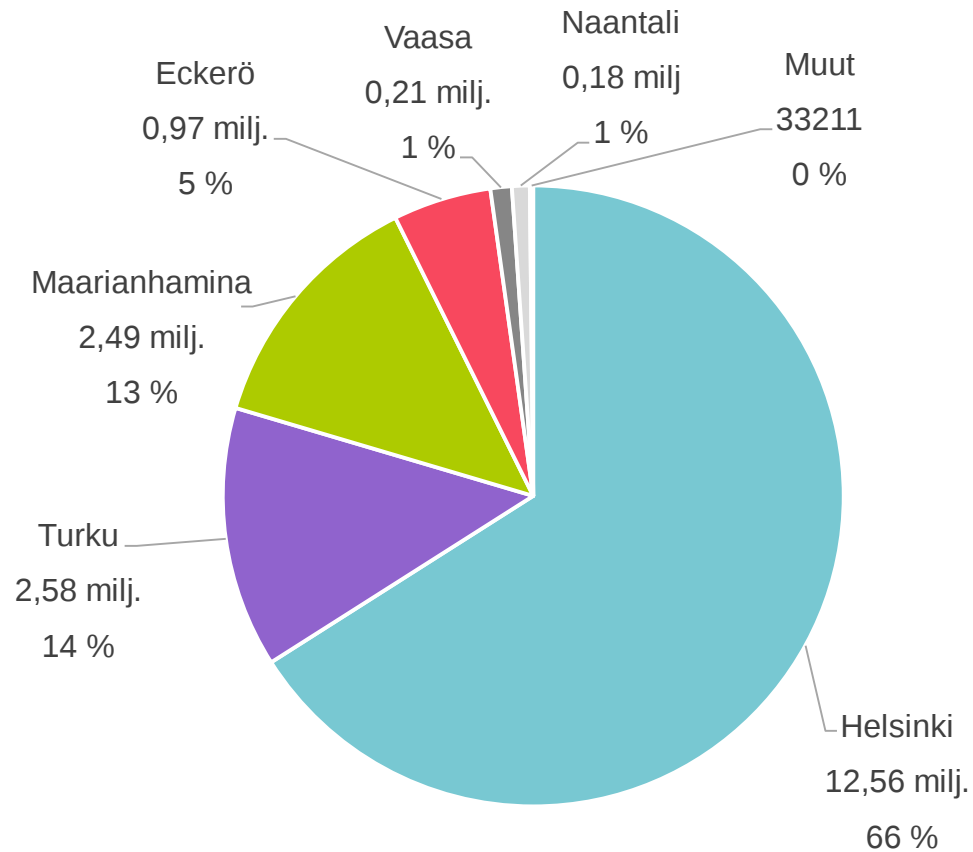
Lounais-Suomen satamien osuus ulkomaan merikuljetuksista 2018

Kotimaan rannikkoliikenne

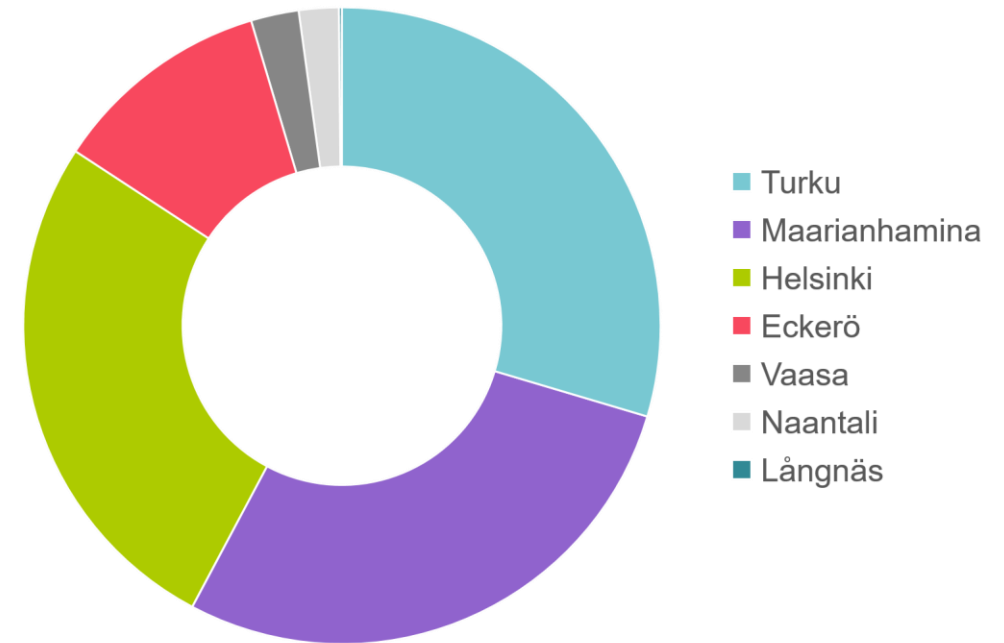
- Ulkomaan liikenteen lisäksi satamissa käsitellään myös kotimaan rannikkoliikenteen tavaraa.
- Lounais-Suomessa kotimaan tavaraliikennettä on eniten Naantalissa (2,1 milj. tonnia v. 2018). Suurin osa siitä on Nesteen jalostamon kuljetuksia, lisäksi on merkittävä määrä Ahvenanmaan yksikkökuljetuksia.
 - Ahvenanmaan tavarahuolto tapahtuu ensisijaisesti Naantalin ja toissijaisesti Turun sataman kautta.
- Toiseksi merkittävin Lounais-Suomen satama kotimaan rannikkoliikenteessä on Parainen, jonka kalkkikaivoksen ja sementtitehtaan merikuljetuksia oli kotimaan liikenteessä yhteensä 0,45 miljoonaa tonnia v. 2018

Suomen ja ulkomaiden välinen matkustajaliikenne v. 2018

Sisältää ulkomaisten risteilyalusten matkustajat

Suomen ja Ruotsin välinen matkustajaliikenne v. 2018

Näkymiä eteenpäin: meriteollisuus

- Turun telakka (Meyer Turku Oy)
 - Risteilyalusten tuotantotahti ja alusten koko kasvaa
 - Liikevaihto vahvassa kasvussa
 - 2017: 808 milj. €
 - 2018: 970 milj. €
 - Heijastuu ja kertaantuu verkostoyrityksissä
 - Investointiohjelma jatkuu, samoin rekrytoinnit
- Rauman telakka (Rauma Marine Constructions Oy)
 - Toiminta päässyt hyvään vauhtiin
 - Kaksi uutta matkustaja-autolauttatilelausta (Kvarken Link ja Tallink)
 - Puolustusvoimien Laivue 2020 –hanke (neljä korvettia)
 - Laivalohkoja myös Turun telakalle
- Mäntyluodon telakka (Pori Offshore Constructions Oy)
 - Uuden omistajan myötä hiljaiselon jälkeen tulevaisuus näyttää valoisammalta
 - Offshore-rakenteita ja laivalohkojen osavalmistusta Turun telakalle

Näkymiä eteenpäin: merenkulku

- Matkustaja-autolauttaliikenteessä Lounais-Suomen ja Ruotsin välisten yhteyksien merkitys korostuu entisestään
 - Viking Linelle on rakenteilla Kiinan Xiamenissa uusi risteilylautta, joka aloittaa liikenteen Turun ja Tukholman välillä v. 2021
 - Merkittävä kapasiteetin lisäys
 - Finnlines suunnittelee uusien matkustaja-autolautojen tilaamista mahdollisesti mm. Naantalin ja Kapellskärin väliseen liikenteeseen
- Rahtivarustamot
 - Uusi turkulainen rahtilaivavarustamo Aalto Shipping on aloittanut toimintansa kolmella laivalla
 - Turkulainen Meriaura-varustamo on laajentanut toimintaansa sekä hankkimalla lisää omia aluksia että rahdatulla tonnistolla

Näkymiä eteenpäin: satamatoiminnot

- Turkuun tulossa uusi yhteinen matkustajaterminaali Viking Linen ja Tallink Siljan käyttöön vuonna 2024
 - 45 milj. euron yhteisinvestointi
- Rauman satama
 - Väylän syvennys 12 metrin kulkusyvyYTEEN ja konttiterminaalin laajennustyöt valmistuivat vuoden 2018 alussa
 - Lupaprosessi käynnistetty satama-altaan laajentamiseksi ja uuden laiturin rakentamiseksi
- Suomen satamien tavaramäärien kehitysennusteissa ei näy isoa kasvua, mutta yksittäisten tavaralajien kohdalla erikoistuminen ja keskittyminen voivat muuttaa kuljetusreittejä

Näkymiä eteenpäin: yleistä

- Digitalisaatio ja automatisaatio
 - Merkitys kasvaa kaikessa meriklusteritoiminnassa niin meriteollisuudessa, merenkulussa kuin satamatoiminnoissakin
 - Autonomisten alusten kehitystyössä vahvaa osaamista Lounais-Suomessa
- Yleisesti positiiviset näkymät
 - Haasteita saada riittävästi osaavaa työvoimaa etenkin meriteollisuudessa
- Lounais-Suomi vahvistaa entisestään asemaansa Suomen meriklusterin yhtenä keskeisimmistä alueista ja meriteollisuudessa tärkeimpänä keskittymänä
- Hyvä tilanne heijastuu vahvasti myös muille toimialoille välillisinä ja kerrannaisvaikutuksina

**TURUN
YLIOPISTO**

Lisätietoja:

erikoistutkija Tapio Karvonen

tapio.karvonen@utu.fi

p. 040 779 9482